

Uchwała Nr L/449/2022

Rady Gminy Inowrocław

z dnia 25 października 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2025

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.)¹ w związku z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) uchwala się, co następuje:

- § 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2025
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Inowrocław.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

Przewodniczący
Rady Gminy Inowrocław
Krzysztof Kotłowski

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1005, 1079.

UZASADNIENIE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały, określa sposób realizacji zadań własnych Gminy Inowrocław, o których mowa w art. 6 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zgodnie z art. 6 ust.2 pkt. 1 do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

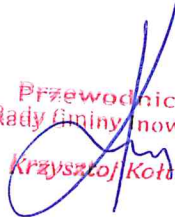
Biorąc pod uwagę powyższe podjęcie uchwały jest zasadne.

Przewodniczący
Rady Gminy Inowrocław
Krzysztof Kołtuński

Załącznik do Uchwały Nr L/449/2022

Rady Gminy Inowrocław

z dnia 25 października 2022 r.

Przewodniczący
Rady Gminy Inowrocław
Krzysztof Kottuński

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE INOWROCŁAW
NA LATA 2023 – 2025**

WSTĘP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 71 Rozdziału II wskazuje, że instytucja rodziny objęta jest szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a państwo zobowiązane jest do uwzględnienia jej dobra w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem Państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Rodziny, które zostają dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi, które są określone w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Przemoc w rodzinie jest jednym z podstawowych zagrożeń, zarówno dla rodzin, które są rozumiane jako instytucja podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla poszczególnych jej członków. W przywołanej Konstytucji w art. 72 pkt 1 dodatkowo wskazano, iż Rzeczypospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecku, a każdy ma prawo żądać ochrony dziecka przed przemocą i okrucieństwem.

Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienia i szkody.

Od kilkunastu lat zaczyna przebijać się do świadomości społecznej problem przemocy w rodzinie. Początkowo problem ten był spychany na margines i przemilczany. Z upływem lat jednak stopniowo zaczęto podejmować różne działania, które miały na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska. Jednak skala zjawiska, która w pełni zaczyna dopiero docierać do szerokiej społeczności, między innymi poprzez media, wymaga szerszego podejścia do tematu przeciwdziałania przemocy. Próba podjęcia celowych, zamierzonych oraz jednolitych działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249). Ustawa ta została uchwalona „w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie”. W ten sposób zrobiony został pierwszy krok ku podniesieniu świadomości społecznej w zakresie zwalczania zjawiska

przemocy w rodzinie. Działaniom zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zostały nadane ramy prawne, które podniosły tym samym rangę zadań realizowanych przez instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe.

Treść art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021r. poz. 1249) zobowiązała Gminę do opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie i uwzględnienia tej kwestii w polityce społecznej państwa.

Celem strategicznym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona jej ofiar oraz zwiększanie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa również szczegółowe zadania do realizowania, które zostały ukierunkowane na:

- rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej
- zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej
- kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2023 – 2025. W miarę potrzeb i sytuacji społecznych mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom. Program wyznacza również główne kierunki działania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w celu skutecznego reagowania na to zjawisko. Ma on istotne znaczenie do realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej.

I. PODSTAWY PRAWNE

Podstawami prawnymi działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie są między innymi:

- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997r. Nr 78 art. 483 z późn. zm.)*, w której rozdział drugi pt. „Wolność, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem oraz demoralizacją;
- *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022r. poz. 1375 z późn. zm.)*;
- *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny (Dz. U. z 2022r. poz. 1138 z późn. zm.)*;
- *Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022r. poz. 447 z późn. zm.)*;
- *Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021r. poz. 1119 z późn. zm.)*;
- *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021r. poz. 1249)*;
- *Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021r. poz. 2268 z późn. zm.)*;
- *Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. z 2020r. poz. 1359 z późn. zm.)*;
- *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011r. poz. 1245)*;
- *Uchwała nr 183 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 roku w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 (M.P. z 2021r. poz. 1204)*.

Według polskich regulacji prawnych przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych

artykułów Kodeksu Karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu Karnego (Dz. U. z 2022 r. Nr 1726), które jest ścigane z urzędu.

Wspomniany art. 207 Kodeksu Karnego stanowi:

- „§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.
- §2. Jeżeli czyn określony w §1. Połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.
- §3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1. lub §2. jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Zgodnie z art. 9d ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, podejmowanie interwencji wobec rodziny, która jest dotknięta przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Wspomnieć w tym miejscu należy, iż od sierpnia 2010 roku wszczęcie procedury nie wymaga zgody osoby, która jest dotknięta przemocą. Wyżej wymieniona procedura to ogół czynności, które są podejmowane i realizowane przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele tych podmiotów realizują procedurę „Niebieskie Karty” współpracując ze sobą i przekazują informacji o działaniach, które podjęli przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. W przypadku odkrycia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny, czy też w wyniku zgłoszenia, które zostało dokonane przez członka rodziny lub przez osobę, która jest świadkiem przemocy w rodzinie, wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” odbywa się poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”.

Wszystkie instytucje zarówno te państwowe i te samorządowe, które w związku ze swoją działalnością powzięły informację o popełnieniu przestępstwa, które jest ścigane z urzędu są obligatoryjnie zobowiązane do powiadomienia o tym fakcie prokuratury

lub Policji, gdyż zaniechanie tego obowiązku skutkować może odpowiedzialnością karną wyżej wymienionych instytucji.

II. TEORETYCZNE PODSTAWY ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, które kształtuje jego osobowość, a także system wartości, a nawet poglądy i styl życia. Relacje, które są oparte na miłości i wspólnym zrozumieniu między rodzicami pełnią bardzo ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. W przypadku, gdy w rodzinie zaczynają łamane być reguły, zachowania przedstawiane przez członków rodziny zaczynają być niezgodne z normami prawnymi oraz moralnymi, a role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu mówimy o dezorganizacji rodziny. Wtedy rodzina nie potrafi realizować podstawowych zadań. Tak rozumiana przemoc w rodzinie może być skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji zachodzących w rodzinie. Jest to zachowanie zakwalifikowane jako negatywne o dużej szkodliwości społecznej, które prowadzi do poważnych naruszeń norm zarówno prawnych jak i moralnych oraz skutków psychologicznych, które mogą być tragiczne. W skrajnych przypadkach przemoc może prowadzić do poważnych okaleczeń, samobójstw, a nawet zabójstw.

W myśl art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie należy rozumieć jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodującą szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. W rozumieniu Kodeksu Karnego – ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku art. 115 §11 członek rodziny to osoba najbliższa, a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca. Zapisy w tej ustawie w czytelny sposób porządkują wiedzę dotyczącą przemocy oraz obszaru jej występowania.

Niepokojącym zjawiskiem jest to, iż w dobie XXI wieku w polskim społeczeństwie nadal funkcjonuje szereg mitów, które dotyczą przemocy domowej. Najpopularniejszymi mitami są przekonania, iż:

- przemoc w rodzinie to sprawa prywatna i nikt nie powinien się wtrącać,

- ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc, bo nic nie robią,
- nie ujawnia się tajemnic rodzinnych,
- gdyby ofiara cierpiała to by odeszła od sprawcy,
- przemoc w rodzinie to zjawisko marginalne, które występuje tylko i wyłącznie w środowiskach patologicznych,
- przemoc jest wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiar,
- jeśli ktoś jest bity, znaczy to, że sobie na to zasłużył,
- Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych,
- przemoc to był jednorazowy incydent, który już się nigdy więcej nie powtórzy,
- przyczyną przemocy w rodzinie jest zawsze alkohol,
- gwałt w małżeństwie nie istnieje,
- osoby, które stosują przemoc w rodzinie muszą być chore psychicznie,
- nie można zmienić swojego przeznaczenia,
- prawdopodobieństwo doświadczenia przemocy ze strony obcego człowieka jest większe niż ze strony członka rodziny,
- mężczyźni będący sprawcami przemocy domowej są z natury agresywni,
- dziecko nie jest ofiarą przemocy, jeśli jest tylko jej świadkiem,
- zgłaszanie wystąpienia przemocy w rodzinie oraz korzystanie z pomocy społecznej to wstyd;

Według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu. Wyżej wymienione mity usprawiedliwiają, bagatelizują oraz ukrywają problem przemocy w rodzinie. Efektem jest utrudnienie prawidłowego reagowania na akty brutalności i okrucieństwa wobec osób bliskich, co niestety utrwala poczucie bezkarności sprawcy oraz zmusza ofiarę przemocy do milczenia.

Rodzaje przemocy:

- *przemoc fizyczna* – naruszanie nietykalności fizycznej, której celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie jej życia;

- *przemoc seksualna* – naruszenie intymności, to zachowania, które zmuszają ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności;
- *przemoc psychiczna* – naruszenie godności osobistej, której celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu;
- *przemoc ekonomiczna* – naruszenie własności, której celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy;
- *zaniedbanie* – naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób najbliższych, to ciągle nie zaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Zespół Stowarzyszenie „Niebieska Linia” opracował tabelę, w której umieścił formy i skutki przemocy w rodzinie, a która zamieszczona jest na następnej stronie.

Tabela nr 1. Formy i skutki przemocy w rodzinie

Rodzaje przemocy	Formy przemocy	Skutki przemocy
Przemoc fizyczna	Szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy itp.	Bezpośrednie: uszkodzenie ciała – urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; Skutki następujące: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczuciu zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne itp.
Przemoc seksualna	Gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami	Obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenie

	trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych itp.	seksualne, oziębłość, zamknięcie się (lęk, strach, unikanie seksu), uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy itp.
Przemoc psychiczna	Wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, schronienia i pożywienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie itp.	Zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu itp.
Przemoc ekonomiczna	Okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych oraz materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie	Całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia itp.

	do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.	
Zaniedbanie	Ciągłe nie zaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawienie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki itp.	Nie zaspokojone potrzeby fizyczne i emocjonalne itp.

Prowadzone przez lata badania wykazały, iż rodziny, w których występuje przemoc przechodzą przez trzy fazy powtarzającego się cyklu:

- **Faza narastającego napięcia**, której początkiem jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, gdy narastają sytuacje konfliktowe;
- **Faza ostrej/ gwałtownej przemocy**, w której następuje wybuch agresji, a sprawca przemienia się w kata, który może dokonać strasznych czynów i krzywd nie zwracając przy tym uwagi na krzywdę innych;
- **Faza miodowego miesiąca**, to czas skruchy i okazywania miłości, kiedy to sprawca zaczyna dostrzegać co zrobił; sprawca próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę i staje się miły i uczynny, co pozwala ofiarom uwierzyć, że sytuacja była incydentalna i teraz będzie inaczej;

Przemoc stosowana przez najbliższą osobę jest dla ofiary traumatycznym doświadczeniem, które okalecza psychikę. Zazwyczaj ma charakter długotrwały i tak jak zaznaczono wcześniej – cykliczny. Może mieć również tragiczne konsekwencje,

gdyż prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona samą siebie, sprawcę oraz innych ludzi.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE INOWROCLAW

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Inowrocław została przeprowadzona w oparciu o dane statystyczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, Zespołu Interdyscyplinarnego, a także Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Inowrocław realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu. W jego strukturach organizacyjnych działają Zespół Interdyscyplinarny powołany Zarządzeniem nr 114/2015 Wójta Gminy Inowrocław z dnia 13 października 2015 roku i Punkt Konsultacyjny Poradnictwa Specjalistycznego. Obsługę administracyjno – organizacyjną oraz koordynację działań programowych Zespołu Interdyscyplinarnego, Procedury „Niebieskie Karty” i Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizują pracownicy socjalni w ramach swoich obowiązków służbowych. Pracują oni z osobami doświadczającymi przemocy, osobami stosującymi przemoc w rodzinie oraz prowadzą grupy robocze.

Zespół Interdyscyplinarny liczy 13 osób i w jego skład wchodzi przedstawiciele następujących podmiotów:

- Jednostek Oświatowych Gminy Inowrocław,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komendy Powiatowej Policji w Inowrocławiu,
- Kuratorskiej Służby Sądowej w Inowrocławiu,
- Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu,
- Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Jaksicach,
- Organizacji pozarządowych Gminy Inowrocław,
- Ośrodka Interwencji Kryzysowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu.

Do **zadań** Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Inowrocław należy:

1. Integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Kompleksowe zajmowanie się rodzinami, w których dochodzi do przemocy.
3. Opracowanie adekwatnych strategii postępowania w przypadku rozpoznania i zgłoszenia przemocy domowej.
4. Monitorowanie sytuacji sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności organizowanie współpracy służb.
5. Udzielanie pomocy osobom, rodzinom i środowiskom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązaniu swoich problemów.
6. Podejmowanie wspólnych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Każdy z przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego podejmuje działania w zakresie realizacji Programu w ramach swoich kompetencji i możliwości oraz zgodnie z zakresem przepisów prawnych regulujących zakres ich działalności.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2025 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji Programu na lata 2017 – 2022. Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych na rzecz osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy. Podejmowane dotychczas działania potwierdzają ich skuteczność zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy, jak również w sferze działań prewencyjnych. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, według którego wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, którzy są przedstawicielami wymienionych wyżej instytucji i organizacji.

Statystyki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej pokazują, że w roku 2021 z pomocy Ośrodka skorzystało łącznie 282 rodzin, a najczęściej pojawiającym się powodem udzielania pomocy były: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, ponadto również alkoholizm i problem przemocy.

Z analizy danych wynika, że przyczynami przemocy w rodzinie w Gminie Inowrocław są najczęściej: nadużywanie alkoholu, szczególnie nadużywanie alkoholu z objawami uzależnienia. Z posiadanych danych wynika, że najbardziej aktywna w identyfikacji zjawiska przemocy jest Policja. Funkcjonariusze Policji, z uwagi na bezpośredni kontakt z rodzinami, często w momencie ujawnienia przemocy, prawidłowo

wdrażali procedurę „Niebieskie Karty”, co pozwoliło rozpocząć konkretne działania pomocowe wobec rodzin, gdzie zostało ujawnione zjawisko przemocy domowej. Podobnie wysoką aktywność w tym zakresie wykazują pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, którzy dzięki swojej systematycznej pracy socjalnej z klientami, często prawidłowo diagnozują problem przemocy w rodzinie i wdrażają procedurę „Niebieskie Karty”. Poniższa tabela wskazuje liczbę zgłoszonych osób z terenu Gminy Inowrocław, wobec których stosowana jest przemoc.

Tabela nr 2. Liczba osób wobec których stosowana jest przemoc w rodzinie

Osoby, wobec których stosowana jest przemoc	2017	2018	2019	2020	2021
Kobiety	22	34	21	30	30
Mężczyźni	4	7	0	4	5
Dzieci	2	4	18	6	9
Osoby ogółem	28	45	39	40	44

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Inowrocław

Z przedstawionych danych wynika, iż z pośród osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową w znacznej mierze przeważają kobiety. Można stwierdzić, iż liczba kobiet doznających przemocy w rodzinie wzrastała w poszczególnych latach (za wyjątkiem roku 2019, gdy ta liczba zmalała z 34 do 21). Niestety problem ten dotyczył również najmłodszych członków rodzin, gdzie biorąc pod uwagę lata 2017 – 2019 oraz lata 2020 – 2021 zauważono tendencję wzrostową.

Wśród osób, wobec których istnieje podejrzenie o stosowanie przemocy w rodzinie nadal dominują mężczyźni, aczkolwiek zauważono incydentalne przypadki podejrzenia stosowania przemocy przez kobiety oraz nieletnich, co przedstawiono w zestawieniu poniżej.

Tabela nr 3. Sprawy podejrzeni o stosowanie przemocy

Osoby, co do których istnieje podejrzenie stosowania przemocy	2017	2018	2019	2020	2021
Kobiety	1	2	1	4	1
Mężczyźni	25	33	4	22	29

Nieletni	-	-	1	1	-
Ogółem	26	35	16	27	30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Inowrocław

Z reguły stosowanie przemocy przez mężczyzn jest bardzo często powiązane z innymi przyczynami przemocy domowej, m.in. z chorobą alkoholową, bezrobociem, konfliktami rodzinnymi, a także sytuacją materialno – bytową oraz z innymi uzależnieniami.

Skalę przemocy w rodzinie na terenie Gminy Inowrocław jest niezwykle trudno ocenić, aczkolwiek najlepiej obrazują ją statystyki, które corocznie zostają opracowywane przez Zespół Interdyscyplinarny w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Na następnej stronie w tabeli nr 4 znajduje się zestawienie założonych „Niebieskich Kart” w latach 2017 – 2021.

Tabela nr 4. Liczba założonych „Niebieskich Kart” w latach 2017 – 2021 przez instytucje i przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego

Instytucja zakładająca „Niebieskie Karty”	2017	2018	2019	2020	2021
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	-	2	1	-	1
Oświata	-	1	-	-	-
Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu	27	32	15	43	36
Służba zdrowia	-	-	-	-	-
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	-	-	-	-	-
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-	-	-	-	-
Razem	27	35	16	43	37

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Inowrocław

Nie można jednoznacznie stwierdzić, iż w latach 2017 – 2021 zauważalna jest tendencja wzrostowa we wszczynaniu procedury „Niebieskie Karty”, gdyż w latach 2017 – 2018 oraz w latach 2019 – 2020 tendencja była wzrostowa, natomiast w latach 2018 – 2019 oraz w latach 2020 – 2021 tendencja była malejąca. Pamiętajć mimo wszystko należy, iż zjawisko przemocy w rodzinie jest powszechne, aczkolwiek bardzo ciężkie do

ujawnienia, co niestety utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie mu. Liczba osób, które potrzebują wsparcia i pomocy w sytuacjach przemocy domowej jest niestety niedoszacowana i większa.

Działający na terenie Gminy Inowrocław Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadzi działania wobec wszczętych procedur „Niebieskie Karty”. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, oświaty, Policji, ochrony zdrowia oraz instytucji oraz organizacji pozarządowych. W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego powoływane są do każdej sprawy indywidualne grupy robocze, których członkowie są reprezentantami różnych instytucji, których aktywność zawodowa związana jest z pracą z ludźmi. Zadaniem ich jest między innymi wsparcie emocjonalne, edukacja, poradnictwo, motywowanie do zmian postaw życiowych, prowadzenie działań zmierzających do zatrzymania przemocy.

Jak wynika z powyższej tabeli najwięcej procedur „Niebieska Karta” wszczynanych jest przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Inowrocławiu, Każda sporządzana „Niebieska Karta” przekazywana jest do Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Inowrocławiu. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego wybiera członków grupy roboczej oraz ustala termin jej spotkania. Na spotkaniu grupy roboczej dokonuje się analizy posiadanych informacji o rodzinie i prowadzonych działaniach wobec osoby doznającej przemocy oraz osoby podejrzanej o stosowanie przemocy. Ustalany jest plan dalszego działania. W każdym spotkaniu grupy roboczej najczęściej uczestniczy pracownik socjalny Ośrodka i funkcjonariusz Policji. Często w spotkaniach grupy roboczej bierze udział przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, asystent rodziny i w zależności od występującego w rodzinie problemu przedstawiciel oświaty i służby zdrowia.

Tabela zamieszczona na następnej stronie przedstawia liczbę spotkań grup roboczych w poszczególnych latach.

Tabela nr 5. Spotkania grup roboczych powoływanych w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego

Rok	Liczba spotkań grup roboczych
2017	88
2018	93

2019	41
2020	90
2021	101

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Inowrocław

W Gminie Inowrocław realizowany jest również Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który podejmuje działania w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadania te realizuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Nadal bowiem jest tak, że w większości przypadków prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” bezpośrednią przyczyną występowania przemocy w rodzinie jest nadużywanie alkoholu. Również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje działania wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej.

Tabela nr 6. Liczba wniosków skierowanych do GKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Rok	Wnioski złożone do GKRPA o nałożenie leczenia odwykowego	Zawiadomienia skierowane do Sądu o podejrzenie stosowania przemocy
2017	12	- 2 zawiadomienia o wgląd w sytuację dzieci
2018	12	-
2019	4	-
2020	10	- 4 zawiadomienia o wgląd w sytuację dzieci - 1 zawiadomienie o stosowaniu przemocy w rodzinie
2021	15	- 4 zawiadomienia o stosowaniu przemocy w rodzinie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GKRPA w Inowrocławiu

W ramach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych od stycznia 2014 roku funkcjonuje Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu oraz dla ofiar i sprawców przemocy domowej. W punkcie tym dyżur pełni terapeuta ds. uzależnień, psycholog oraz prawnik. Specjaliści Ci wraz z pracownikami socjalnymi udzielają bezpłatnych porad zarówno zainteresowanym ofiarom jak i sprawcom przemocy domowej. W związku z tym psycholog i prawnik udzielają pomocy w zależności od potrzeb naszych klientów, a pracownicy socjalni porad i pomocy udzielają codziennie

w godzinach swojej pracy. Psycholog uczestniczy również w pracach grup roboczych jeśli zachodzi taka potrzeba i zostaje powołany do grupy roboczej przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Jak już wspomniano w pracę Punktu Konsultacyjnego wdrożeni są również pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, którzy kierują osoby i rodziny, które wymagają specjalistycznego wsparcia do Punktu Konsultacyjnego. Pracownicy socjalni obejmują również osoby zainteresowane pracą socjalną w ramach swoich czynności zawodowych. W ostatnich dwóch latach zauważono, iż do Punktu Konsultacyjnego zgłasza się mniej osób niż w latach poprzednich.

Tabela nr 7. Osoby objęte wsparciem Punktu Konsultacyjnego

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem Punktu Konsultacyjnego	Liczba osób objętych wsparciem Punktu Konsultacyjnego
2017	63	203
2018	74	293
2019	65	263
2020	67	184
2021	19	44

Źródło: Opracowanie własne GOPS na podstawie posiadanych danych

Pracownicy socjalni oraz dzielnicowi z Komendy Powiatowej Policji w Inowrocławiu systematycznie wizytują środowiska osób dotkniętych przemocą. W wyniku współpracy Policji z pracownikami tutejszego Ośrodka, następuje wymiana informacji, których celem jest podjęcie stosownych czynności, które mają na uwadze dobro rodzin, które zostały dotknięte przemocą.

Pracownicy socjalni Ośrodka w 2021 roku w ramach podjętych działań złożyli informację do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich dotyczącą siedmiorga dzieci z terenu Gminy, znajdujących się w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie. Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny brali kilkakrotnie udział w posiedzeniach Sądu. Pracownicy socjalni współpracują systematycznie również z kuratorami sądowymi, którzy obejmują swoim nadzorem rodziny z terenu gminy Inowrocław, członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu, szkołami z terenu Gminy, świetlicami wiejskimi oraz przedstawicielami społeczności lokalnej.

Poza naszą Gminą funkcjonują również inne podmioty, które w ramach swojej działalności zajmują się wspieraniem osób i rodzin, które zmagają się z problemem przemocy domowej:

- *Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu*, które realizuje zadania powiatu z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez opracowywanie i realizację programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- *Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Inowrocławiu*, który zajmuje się poradnictwem prawnym, psychologicznym i pedagogicznym, interwencją kryzysową, psychoterapią indywidualną i rodzinną oraz organizuje spotkania grupowe dla ofiar przemocy i osób, które przemoc stosują.
- *Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach*, który oferuje poradnictwo prawne, socjalne i rodzinne oraz usługi noclegowe dla ofiar przemocy w rodzinie (w tym dzieci, współmałżonków, osób żyjących z związkach nieformalnych, osób starszych i niepełnosprawnych oraz świadków przemocy, w tym dzieci). W roku 2021 nie zaistniała potrzeba skierowania jakiegokolwiek osoby doznającej przemocy domowej.
- *Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu*, który zajmuje się ochroną praw i interesów dzieci, prowadzi działalność interwencyjną (Ośrodek Interwencji Kryzysowej), kontrolną i profilaktyczną oraz dba o prawidłowe stosowanie wobec dzieci przepisów prawnych ich dotyczących. W 2021 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej nie skierował do schroniska funkcjonującego przy Terenowym Komitecie Praw Dziecka żadnej osoby.
- *Kujawsko – Pomorska „Niebieska Linia”, Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Toruniu*, które obsługiwane jest przez wykwalifikowanych konsultantów, nad którymi merytoryczny nadzór sprawuje Biuro Wsparcia Rodziny i Przeciwdziałania Przemocy. Pod bezpłatnym numerem telefonu 0 800 154 030 każdego dnia, w godzinach od 17:00 do 21:00 dyżurują: prawnik i psycholog. Linia działa w ramach projektu „Niebieska Sieć”, który polega na budowie sieci punktów pomocy ofiarom przemocy. Dyżury prawne w przedstawicielstwach Urzędu Marszałkowskiego i innych miastach województwa kujawsko – pomorskiego: Bydgoszcz, Grudziądz, Inowrocław, Brodnica, Chełmno odbywają się 1 raz w miesiącu (w wymiarze 5godzin) w każdym punkcie lokalnych kancelarii prawnych.

Pomoc prawna i psychologiczna udzielana jest bezpłatnie. Pomoc można uzyskać także drogą elektroniczną: niebieskalinia@kujawsko-pomorskie.pl Realizowana jest także działalność interwencyjna. W trakcie telefonicznych dyżurów zgłaszane są sytuacje przemocy w rodzinie przez osoby postronne (sąsiedzi, dalsza rodzina). Informacje te są następnie kierowane do właściwych służb, które podejmują działania według swoich kompetencji. Pomoc prawna, która udzielana jest mieszkańcom naszego województwa jest związana z występowaniem przemocy w rodzinie zarówno fizycznej, psychicznej, jak i ekonomicznej. Prowadzone są postępowania sądowe dotyczące szeroko pojętego prawa cywilnego i karnego:

- ✓ zawiadomienie do prokuratury,
- ✓ wnioski o skierowanie na przymusowe leczenie psychiatryczne.

Głównie postępowania dotyczą jednak prawa rodzinnego, takiego jak:

- ✓ zabezpieczenie potrzeb finansowych rodziny (alimentacja, alimentacja zastępcza, przyczynianie się do zaspokajania potrzeb rodziny),
- ✓ sprawy z zakresu władzy rodzicielskiej (ograniczenie, pozbawienie praw rodzicielskich, zastosowanie zarządzeń przez sąd w trybie art. 109 krio),
- ✓ wnioski o wgląd w sytuację małoletnich dzieci,
- ✓ uregulowanie kontaktów z małoletnimi po rozpadzie rodziny,
- ✓ sprawy spadkowe zabezpieczające potrzeby życiowe osób niesamodzielnych w rodzinie,
- ✓ wnioski o ubezwłasnowolnienie.

Przemoc w rodzinie na terenie Gminy Inowrocław jest problemem społecznym i najczęściej, chociaż nie jest to regułą, występuje w rodzinach najuboższych, jest związana z nadużywaniem alkoholu i niskimi dochodami finansowymi na członka rodziny oraz niskim wykształceniem i małą świadomością społeczną. Przypadki znęcania najczęściej odbywają się w domach rodzinnych, w czterech ścianach i zamkniętym kręgu osób. Ofiary przemocy boją się, a niejednokrotnie wstydzą się o tym mówić. Należy przypuszczać, że rzeczywisty rozmiar zjawiska przemocy domowej jest znacznie wyższy niż wskazują na to przywołane statystyki. Trudno jest oszacować dokładną skalę problemu przemocy domowej, gdyż osoby doznające owej przemocy latami ukrywają swój problem. Od czasu powstania Zespołu Interdyscyplinarnego, działania które są podejmowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie są intensywniejsze i coraz bardziej skuteczne. Ponieważ problem przemocy

w rodzinie dotyka również mieszkańców naszej Gminy należy kontynuować dotychczasowe działania, które nadal powinny mieć charakter interdyscyplinarny. Efektem współpracy lokalnych instytucji będzie jak dotychczas zapobieganie, rozpoznawanie oraz przeciwdziałanie przemocy i jej skutkom.

IV. ZASOBY GMINY INOWROCŁAW

Podmiotem, który jest odpowiedzialny za koordynację działań wyznaczonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2025 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu. Wymienione we wcześniejszej części Programu działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, mogą być w pełni realizowane przede wszystkim przy współpracy:

- Zespołu Interdyscyplinarnego,
- Urzędu Gminy w Inowrocławiu,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Jaksicach,
- Jednostek Oświatowych,
- Gminnej Biblioteki Publicznej w Jaksicach,
- Centrum Integracji Społecznej w Łojewie,
- Parafii i związków wyznaniowych,
- Świetlic wiejskich,
- Sołtysów i rad sołeckich,
- Organizacji pozarządowych;

A także Instytucji współpracujących m.in.:

- Sądu Rejonowego w Inowrocławiu,
- Prokuratury Rejonowej w Inowrocławiu,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu,
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Inowrocławiu,
- Komendy Powiatowej Policji w Inowrocławiu,
- Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu;

W związku z tym, iż pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie rozwiązać skutecznie problemu przemocy w rodzinie problem ten należy rozpatrywać z wielu perspektyw, a w szczególności z perspektywy psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Dlatego nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie. Jak wcześniej wspomniano przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga wieloaspektowego, systemowego podejścia, które zaangażuje wszystkie podmioty zajmujące się problemem przemocy zarówno bezpośrednio jak i pośrednio. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Podstawą skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest właśnie interdyscyplinarność oraz kompleksowość podejmowanych działań. Efektywność zapewni długofalowy system edukacji, który jest skierowany do grup zawodowych udzielających wsparcia i podejmujących interwencje (czyli mających kontakt z osobami doświadczającymi przemocy) jak również edukacja społeczna, która ma na celu zmianę obyczajów i postaw sprzyjających i usprawiedliwiających przemoc w rodzinie.

Wzrost świadomości społecznej przyczyni się zarazem do zapobiegania przemocy, co umożliwi szybsze reagowanie, a także spowoduje, że sprawcy przemocy będą odczuwać brak akceptacji swoich działań. Zwiększy to skuteczność w zapobieganiu przemocy oraz załagodzi jej następstwa.

V. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2025 skierowany jest przede wszystkim do osób i rodzin z terenu Gminy Inowrocław, które ze względu na występowanie przemocy w rodzinie wymagają wsparcia społecznego. Kierowany jest również do sprawców przemocy w rodzinie, świadków tej przemocy, przedstawicieli instytucji oraz organizacji i służb, które są zobowiązane do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz do społeczności lokalnej.

VI. CELE PROGRAMU

1. Cel strategiczny programu

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez interdyscyplinarne i systemowe działania profilaktyczne, edukacyjne i wspierające Gminie Inowrocław.

Celem programu jest:

- Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- Zapewnienie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy,
- Zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców Gminy Inowrocław na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

2. Cele ogólne będą realizowane między innymi poprzez:

- Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- Podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie,
- Podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Wsparcie rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie,
- Edukację społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

3. Cele szczegółowe programu dokładnie opisane znajdują się na kolejnych stronach opracowania

Cel 1. Diagnozowanie zjawiska przemocy, usprawnienie przebiegu informacji między podmiotami działającymi w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Inowrocław

Zadanie	Działanie	Partnerzy Realizatorzy	Wskaźniki	Data realizacji
Zbieranie i analiza danych dotyczących występowania aktów przemocy w rodzinie	Sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja m.in. na podstawie ilości założonych formularzy „Niebieska Karta”;	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu Zespół Interdyscyplinarny	Liczba opracowanych diagnoz Liczba założonych formularzy „Niebieska Karta”	2023 – 2025 Zadanie realizowane w sposób ciągły
	Analiza wniosków składanych do GKRPA o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.	Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba wniosków złożonych do GKRPA	
Zbieranie informacji o podejrzeniu występowania przemocy	Podjęcie działań w związku z otrzymaną informacją od KPP w Inowrocławiu o interwencji związanej z przemocą domową.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu	Liczba wiadomości e-mail Liczba podjętych działań po uzyskaniu informacji	2023 – 2025 Zadanie realizowane w sposób ciągły

w rodzinie wpływających na skrzynkę pocztową GOPS utworzoną do kontaktów z Policją		Zespół Interdyscyplinarny		
Realizacja wdrożonych procedur w zakresie osób doznających przemocy w rodzinie i stosujących przemoc w rodzinie	Stosowanie procedury postępowania pracownika socjalnego przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie; Stosowanie procedury postępowania pracowników GOPS po uzyskaniu informacji o konieczności pilnego i udzielenia pomocy dorosłej osobie doznającej przemocy w rodzinie.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu Zespół Interdyscyplinarny Służba Zdrowia	Liczba interwencji związanej z odebraniem dziecka z rodziny w sytuacji zagrożenia Liczba interwencji udzielenia pomocy osobie dorosłej	2023 – 2025 Zadanie realizowane w sposób ciągły

Cel 2. Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie

Zadanie	Działanie	Partnerzy Realizatorzy	Wskaźniki	Data realizacji
Organizacja akcji profilaktyczno – informacyjnych na temat przemocy w rodzinie (np. lokalne kampanie społeczne, pikniki rodzinne, festyny)	Prowadzenie zajęć edukacyjnych w szkołach w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją, uzależnieniami, przemocą Wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież promując zachowanie bez przemocy	Jednostki oświatowe Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny Świetlice Wiejskie Urząd Gminy Inowrocław	Liczba dzieci i młodzieży biorącej udział w zajęciach Liczba zorganizowanych aktywnych form wypoczynku Liczba akcji profilaktyczno - informacyjnych	2023 – 2025 Zadanie realizowane w sposób ciągły
Pozyskanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych odnośnie przyczyn	Dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków Rozpowszechnianie plakatów	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny Sołtysi i Rady sołeckie	Liczba materiałów informacyjno – edukacyjnych Liczba miejsc, w których zostały rozpowszechnione	2023 – 2025 Zadanie realizowane w sposób ciągły

i skutków przemocy w rodzinie		Jednostki Oświatowe Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	materiały edukacyjne	
Zajęcia profilaktyczne dla osób skierowanych do CIS	Organizowanie spotkań z terapeutą Organizowanie warsztatów radzenia sobie ze stresem, agresją, uzależnieniami, przemocą	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Centrum Integracji Społecznej	Liczba osób skierowanych do CIS Liczba osób biorących udział w zajęciach Liczba zorganizowanych zajęć	2023 – 2025 Zadanie realizowane w sposób ciągły

Cel 3. Podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadania	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i koordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Podejmowanie działań w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku Zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskie Karty” Występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego Liczba powołanych grup roboczych Liczba podjętych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy Liczba złożonych zawiadomień	2023 – 2025 Zadanie realizowane w sposób ciągły
Udzielanie informacji rodzinom, w których	Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu Zespół Interdyscyplinarny	Liczba opracowanych planów pomocy Liczba monitorowanych	2023 – 2025 Zadanie realizowane

występuje problem	Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą Udział członków rodzin w działaniach edukacyjno – informacyjnych	Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu	rodzin Liczba sprawców przemocy w rodzinie uczestniczących w programach korekcyjno - edukacyjnych	w sposób ciągły
Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przemocy w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie ze stresem	Organizacja warsztatów i zajęć edukacyjnych na terenie szkół Realizacja działań profilaktycznych w świetlicach wiejskich Praca pedagoga szkolnego Pogadanki z Policją	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Jednostki Oświatowe Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu Świetlice wiejskie Urząd Gminy w Inowrocławiu	Liczba zajęć edukacyjnych przeprowadzonych z dziećmi i młodzieżą Liczba uczestników zajęć edukacyjnych Liczba placówek prowadzących zajęcia edukacyjne (przedszkola, szkoły, biblioteki) Liczba przeprowadzonych	2023 – 2025 Zadanie realizowane w sposób ciągły

				kampanii	
Zajęcia profilaktyczne dla osób skierowanych do Centrum Integracji Społecznej w Łojewie	Organizacja warsztatów przez terapeutę ds. uzależnień z zakresu przemocy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	Liczba warsztatów	2023 – 2025	Zadanie realizowane w sposób ciągły
	Cykl wykładów związanych tematycznie z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	Centrum Integracji Społecznej w Łojewie	Liczba wykładów		
	Kształtowanie umiejętności radzenia sobie ze stresem i złością	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób uczestniczących w zajęciach		

Cel 4. Zapewnienie ochrony oraz wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą

Zadanie	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej	Nawiązanie współpracy z instytucjami z terenu województwa kujawsko – pomorskiego zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu Zespół interdyscyplinarny	Liczba osób, którym udzielono schronienia Liczba osób dotkniętych	2023 – 2025 Zadanie realizowane

ofiaram przemocy w rodzinie	Udzielanie świadczeń pieniężnych Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach interwencji kryzysowej lub ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu	przemocą w rodzinie, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	w sposób ciągły
Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiaram przemocy	Prowadzenie pracy socjalnej, edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny Urząd Gminy Inowrocław	Liczba rodzin dotkniętych przemocą domową objętych pracą socjalną Liczba osób, którym udzielono bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego	2023 – 2025 Zadanie realizowane w sposób ciągły

Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej	Motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy Informowanie osób doświadczających przemocy o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu Zespół Interdyscyplinarny	Liczba osób biorących udział w programach korekcyjno – edukacyjnych Liczba udzielonych porad Liczba rodzin objętych pracą socjalną Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	2023 – 2025 Zadanie realizowane w sposób ciągły

Cel 5. Podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w celu poprawy współpracy i skuteczności podejmowanych działań.

Zadanie	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Szkolenie dla członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych Organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład Zespołu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny	Liczba przeprowadzonych szkoleń Liczba osób uczestniczących w szkoleniach	2023 – 2025 Zadanie realizowane w sposób ciągły
Wymiana informacji między podmiotami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Spotkania osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu Kuratorzy	Liczba spotkań Liczba uczestników	2023 – 2025 Zadanie realizowane w sposób ciągły

VII. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2025 będzie miał charakter interdyscyplinarny i realizowany będzie przez wszystkie instytucje i organizacje, które są zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i ograniczenia przemocy w rodzinie.

Ze względu na interdyscyplinarny charakter programu cele realizowane będą w formie pracy ciągłej przez okres trzech lat. Działania te będą miały charakter:

- profilaktyczny, poprzez propagowanie i promowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy,
- edukacyjny, poprzez upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, a także poprzez kształtowanie właściwych postaw, w tym braku akceptacji dla przemocy,
- pomocowy, dzięki poradnictwu specjalistycznemu oraz informowaniu o miejscach i możliwościach udzielenia pomocy,
- wspierający poprzez wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych;

VIII. ZAKŁADANE REZULTATY

1. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
2. Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą,
3. Zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy,
4. Podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji zajmujących się zadaniami z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
5. Podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
6. Podniesienie kwalifikacji osób zajmujących się świadczeniem usług na rzecz osób i rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie oraz osób stosujących przemoc w rodzinie.

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Inowrocław, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

X. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Inowrocław będzie podlegał procesowi monitoringu i ewaluacji w formie sprawozdań, które będą dotyczyły realizacji Programu w roku poprzednim. Przedłożone zostaną one przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu Wójtowi Gminy Inowrocław do dnia 30 marca następnego roku.

Monitorowanie programu, które pozwoli między innymi ocenić poziom realizacji zadań, form udzielanej pomocy rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy, instytucji podejmujących działania na rzecz rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy oraz różnych form działań skierowanych ogólnie do społeczności lokalnej. Monitorowanie będzie prowadzone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu dzięki informacjom uzyskanym od Zespołu Interdyscyplinarnego.

XI. ZAKOŃCZENIE

Powszechnie wiadomo, że przemoc w rodzinie to zjawisko, które nigdy nie powinno mieć miejsca, gdyż narusza prawa i dobra osobiste człowieka oraz powoduje cierpienie członków rodziny doznającej przemocy. Niestety przemoc w rodzinie występuje od zawsze i nigdy całkowicie nie zniknie, co nie oznacza, że nie należy podejmować działań, które mają na celu zmniejszenie skali tego niepokojącego oraz negatywnego zjawiska. Wręcz przeciwnie – trzeba każdego dnia zapobiegać temu zjawisku i udzielać wsparcia tym osobom, które przemocy doświadczyły.

Opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Inowrocław pozwoli dążyć do osiągnięcia celów jakie zostały w nim wyznaczone. Jego celem jest szeroko pojęte zapobieganie występowania zjawiska przemocy w rodzinie, ale także pobudzenie do aktywności instytucji i organizacji, które działają w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju społecznego Gminy

Inowrocław. Osiągnięcie zawartych w Programie celów umożliwi skoordynowana i dobra współpraca wymienionych w Programie jednostek, które statutowo działają na rzecz osób i rodzin. Należy wyraźnie podkreślić, iż Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie nie jest dokumentem zamkniętym i może podlegać modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych potrzeb, a także możliwości.

Opracowała:

Anna Gruszka

Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Inowrocław